

Fundació Drissa

Projecte La Foixarda

*L'atenció educativa a l'estudiantat
amb problemes de salut mental en
l'àmbit universitari: hàndicaps,
barreres, recomanacions i
abordatge/resolució de casos*

Hugo Rovira de Saralegui i Mar Batet Ball-llosera
5 i 13 de juliol del 2022

Índex:

1a part:

1. La necessitat de l'atenció educativa a l'estudiantat amb problemes de salut mental
2. Les barreres en l'aprenentatge i la participació de l'estudiantat amb problemes de salut mental

2a part:

1. Els hàndicaps en l'aprenentatge i la participació de l'estudiantat amb problemes de salut mental
2. Recomanacions per a l'atenció educativa de l'estudiantat amb problemes de salut mental
3. Abordatge/resolució de casos

1. Per què es necessària l'atenció educativa a l'estudiantat amb problemes de salut mental?

Testimoni:

*El momento más difícil fue cuando me diagnosticaron el TOC a finales de 2010, una vez que la **situación** se volvió **insostenible** y **decidí** acudir al **médico**. Tras relatar en detalle cuáles eran mis pensamientos obsesivos principales (pasé unos quince minutos poniéndole ejemplos), me dijo con contundencia: «Tienes un trastorno obsesivo-compulsivo. Lo padeces en un **nivel muy alto**, pero tiene tratamiento». Salí de la consulta y empecé a llorar. Después de tantos años, por fin pude poner nombre y apellidos a aquello que me había estado **torturando** sin compasión durante **tantísimo tiempo**.*

Testimoni:

*El segundo momento más difícil fue cuando uno de los muchos doctores que visité durante los primeros meses me **aconsejó** que me tomara «un **descanso**» en los **estudios**.*

*Cuando le dije que estaba haciendo **tercero de Derecho** en aquel entonces, él no podía dar crédito. Me dijo: «¿Cómo puede ser que estés cursando tercero de carrera con este nivel tan alto de pensamiento obsesivo? Hay personas con tu nivel que tienen **la incapacidad declarada**». Le contesté que el Derecho era el **único aliciente** que me hacía **seguir en pie** y que **no** me tomaría ningún **descanso**. Aquello, para mí, era innegociable.*

1. Per **garantir el dret a l'educació** de les persones amb problemes de salut mental
2. Per **promoure'n l'èxit i prevenir-ne el fracàs i l'abandonament educatiu**
3. Per **millorar-ne l'ocupabilitat i, així, afavorir-ne l'ocupació**
4. Per **afavorir-ne la recuperació**
5. Per **promocionar la salut mental i prevenir-ne els problemes**

Prevalença:

Un estudi internacional mostra que el 31,4% dels estudiants universitaris ha patit algun trastorn mental durant en el primer any acadèmic

El Dr. Jordi Alonso ha coordinat també un ambiciós **estudi internacional**, liderat per la **World Mental Health**, que ha compilat en tres anys **13.984 qüestionaris** d'alumnes de primer any d'universitat de 8 països (**Austràlia, Bèlgica, Alemanya, Mèxic, Irlanda del Nord, Sud-àfrica, Espanya i els Estats Units**) i de 19 universitats diferents, 7 privades i 12 públiques.

Els resultats han mostrat que **1 de cada 3 estudiants** (31,4%) ha patit algun trastorn mental en el primer any acadèmic a la Universitat i en **1 de cada 5** casos (20,4%) els trastorns els han generat problemes de desenvolupament, no només a nivell acadèmic, sinó que hi ha hagut una afectació de la vida social, les relacions personals i del treball.

Prevalença:

1 de cada 10 universitaris espanyols ha tingut pensaments suïcides en el primer any de carrera

Són dades de l'estudi UNIVERSAL realitzat a 5 universitats espanyoles

La xifra és superior a la prevalença d'aquests comportaments entre la població general. L'estudi mostra que les relacions positives amb els iguals i un entorn familiar positiu durant la infantesa són factors protectors dels pensaments suïcides. El pas a l'edat adulta, el nou entorn i les creixents demandes acadèmiques, són reptes importants i estressants per als que inicien l'etapa universitària. Aquests estudis permeten oferir atenció precoç més eficaç. El 31,4% dels estudiants universitaris de primer any ha patit algun trastorn mental, majoritàriament depressió o trastorn d'ansietat, segons un estudi de la World Mental Health realitzat a 8 països, entre ells Espanya.

Al voltant del 10% dels estudiants universitaris espanyols declara haver tingut pensaments suïcides, i una mica menys de l'1%, haver realitzat una temptativa de suïcidi, en els últims 12 mesos, sense que s'hagin detectat diferències en funció del sexe dels enquestats. Aquestes dades s'extreuen del projecte **UNIVERSAL** (Universitat i Salut Mental), un projecte multicèntric espanyol, coordinat per l'**Institut Hospital del Mar d'Investigacions Mèdiques (IMIM)**, que ha estudiat els factors associats i a la salut mental en els joves que inicien els estudis universitaris, a més d'identificar aquells factors que promouen la salut mental o que la posen en risc.

Prevalença:

El curs 2020-2021, la [Universitat Oberta de Catalunya](#) (UOC) tenia 1.944 estudiants matriculats amb certificat de discapacitat, a més d'altres estudiants amb necessitats específiques educatives, com ara trastorns d'aprenentatge, convertint-se d'aquesta manera en una de les primeres universitats de l'Estat espanyol en nombre d'estudiants amb discapacitat.

Segons una enquesta, el 66,03 % d'aquest col·lectiu recomanaria la UOC com una universitat adequada per a persones amb discapacitat (2018). De fet, el primer semestre d'aquest curs, el servei d'atenció ha rebut majoritàriament consultes d'adaptació en casos de dislèxia, seguides de consultes d'estudiants amb discapacitat visual o auditiva i, finalment, consultes relacionades amb la salut mental.

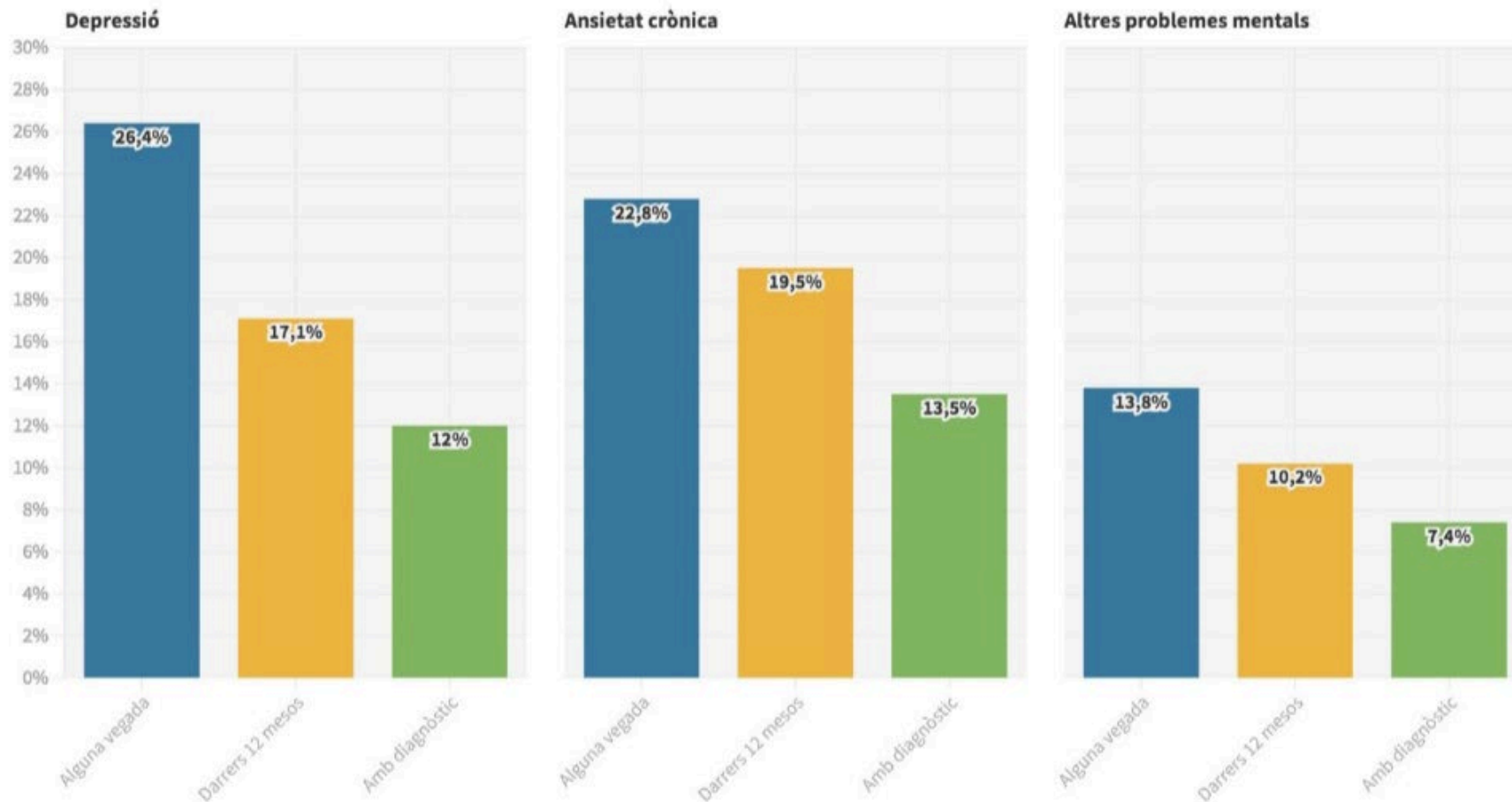
Prevalença:

Via Universitària 2022-2

By Victor Saura on 24 May 2022

Prevalença de depressió, ansietat i altres problemes mentals

■ Alguna vegada ■ Darrers 12 mesos ■ Amb diagnòstic

Font: Estudi Via Universitària (2020-2022)

2 Quines barreres en l'aprenentatge i la participació té l'estudiantat amb problemes de salut mental?

2.1 Les barreres de les creences, les actituds i els comportaments: l'estigma social i l'autoestigma

Les **barreres** de les **creences**, les **actituds** i els **comportaments**:

□ L'estigma social l'autoestigma:

➤ **Obstacle** per a la **cerca/demanda d'ajut** (sanitari, educatiu, etc.)

➤ **Obstacle** per a l'**aprenentatge** i la **participació**

L'estigma social:

3. Definició:

És l'**atribut** pel qual la persona es considerada **diferent** i poc atractiu, que el desacredita socialment i que el pot portar a **situacions de marginació o exclusió socials**

L'estigma social:

4. Components:

□ **L'estigma social** es compon de **tres elements**:

- **Idees atribuïdes** (prejudicis i estereotips)
- **Actituds**
- **Comportaments**

Funcionament: la fal·làcia de la generalització / El paper dels mitjans

LA VANGUARDIA | Madrid

Al Minuto Internacional Política Opinión Vida Deportes Economía Local Gente Cultura Sucesos Temas

Fútbol Valencia - Chelsea, la Champions League en directo

ESPAÑA

Detenido un trabajador del servicio de lavandería del Hospital de Alcorcón (Madrid) por intentar asfixiar a una paciente

• El hombre es esquizofrénico y ya fue detenido por asfixiar a otra paciente en el Clínico y a un reo cuando ingresó en prisión

f t 0

Funcionament: el llenguatge

Sí	No	Per què?
<i>Persona amb esquizofrènia</i> <i>Té esquizofrènia</i> <i>Persona amb problemes de salut mental</i>	* <i>Esquizofrènic</i> * <i>Bipolar</i> *<i>És esquizofrènic</i> * <i>Malalt mental</i>	Mai no s'ha de reduir, tot identificant-les, la persona a la seva condició o situació, perquè això contribueix a l'estigma, sinó que es recomana usar l'anomenat <i>first-people language</i> o <i>first-person language</i> (construccions lingüístiques formades per persona + condició o situació): <i>persones amb problemes de salut mental, persones amb discapacitat, persones en situació de sense llar o de vulnerabilitat, etc.</i>

Funcionament: ¿desconeixement o valors?

TOT Barcelona

POLÍTICA

El perfil 'troll' d'un assessor dels comuns al Congrés fa bromes masclistes i sobre discapacitats

Utilitza un alter ego per titllar de "subnormals" polítics rivals i de "càncer" TV3

però

Gala Pin: "ERC pateix una esquizofrènia política galopant"

elmon.cat

Funcionament: l'atribució a la bogeria

- Heu pensat o dit mai, en relació amb un fet o a l'acte d'una persona, que «això és una bogeria», que «està boig/boja», etc.?

L'estigma social:

➤ L'atribució a la bogeria

Google

putin loco

Tot

Imatges

Videos

Maps

Més

Eines

Aproximadament 4.880.000 resultats (0,40 segons)

<https://www.elplural.com> › vla... ▼ Tradueix aquesta pàgina

Vladimir Putin: ¿Loco o estratega? - ElPlural.com

9 de maig 2022 — Vladimir **Putin**: ¿**Loco** o estratega? El líder ruso lleva años midiendo la respuesta de sus rivales ante un posible conflicto y ha seleccionado el ...

<https://www.elindependiente.com> › ... ▼ Tradueix aquesta pàgina

¿Está loco Vladimir Putin? - El Independiente

3 d'abr. 2022 — Una matrioshka con la imagen de **Putin**, rodeada de otras tradicionales ... Está un poco **loco**, como todos los dictadores, pero eso no le ...

<https://www.lavanguardia.com> › ... ▼ Tradueix aquesta pàgina

Vladímir Fedorovski: "Putin no es un loco, es un reflejo de la ...

Vladímir Fedorovski (Moscú, 1950) formó parte del equipo del presidente Mijail Gorbachov y fue portavoz de los antigolpistas durante el ...

13 de març 2022 · Penjat per Eusebio ValParís. Corresponsal

<https://www.elmundo.es> › cultura · Tradueix aquesta pàgina

Putin no está loco | Cultura - El Mundo

29 de març 2022 — Vladimir **Putin** no se ha vuelto **loco**. Es poco probable que tenga un tumor cerebral, aunque esa opción se esté barajando últimamente, ...

Efectes: discriminació

☰ MENÚ 🔍 BUSCAR

el Periódico

INICIAR SESIÓN

SUSCRÍBETE

BARCELONA

BARCELONEANDO

+BARCELONA

METRÓPOLIS BARCELONA

DISTRITOS

BADALONA

CORNELLÀ

ESPLUGUES

VER MÁS ▼

| DISCRIMINACIÓN POR PROBLEMAS DE SALUD MENTAL

"Nos negaron el piso únicamente por la enfermedad mental de mi hijo"

Una madre denuncia que no le alquilaron una vivienda que tenía ya pactada al decirle al trabajador de la inmobiliaria que su hijo tiene esquizofrenia

Las entidades que trabajan con el colectivo y el propio colectivo aseguran que este tipo de discriminaciones, contra las que luchan, son el pan de cada día

Helena López

BARCELONA - MIÉRCOLES, 12/06/2019 - 18:29

Efectes: violència

SUCESOS

El trágico final de Isaac: el joven rapero asesinado en Madrid por una banda latina "por tener Asperger"

Cantante en ciernes, Isaac fue atacado supuestamente por los DDP, que le agredían por su trastorno de conducta desde hace meses. Era huérfano de padre y tenía una discapacidad del 48%. Su madre no tiene dinero para pagar su entierro

Isaac López en una foto reciente. E. M.

L'estigma social: recapitulació

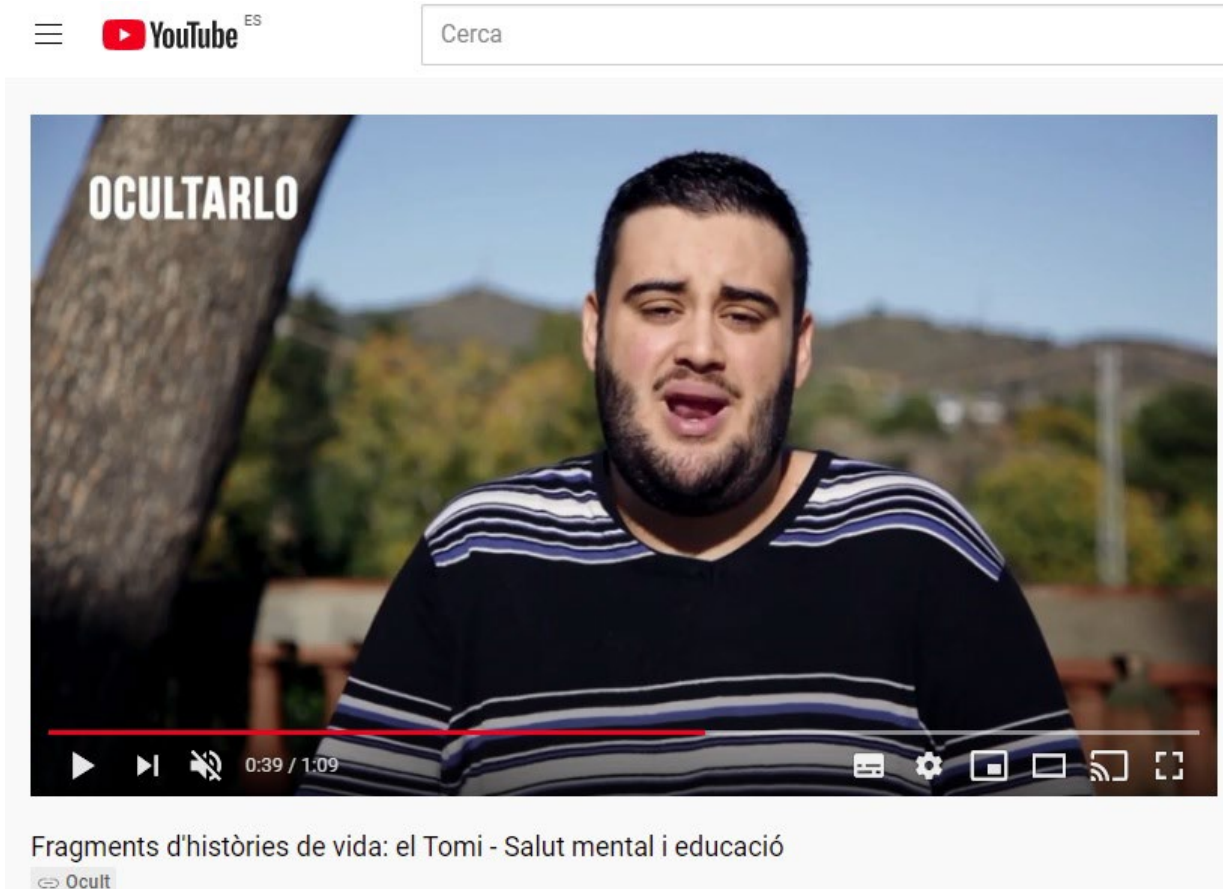
- Jutjades per **atribucions** i **no** pel seu **estat** o els seu **actes**
- Pateixen **actituds i comportaments**, generalment **negatius**, motivats per aquestes creences
- Motivats per **desconeixement, valors**, etc.
- **Cal evitar**, sobretot, les **actituds** i els **comportaments**

L'estigma social en l'àmbit educatiu

□ Idees prèvies:

- Els TM solen començar en etapes educatives
 - ✓ Predictors fracàs i abandonament;
 - ✓ però benestar predictor rendiment
- El 18,9% de les persones amb TM refereixen que han estat discriminades per part d'algun professor i el 29,5% pels companys
- El 51,3% decideixin ocultar el TM al professorat i el 53% als companys

Testimoni:

<https://www.youtube.com/watch?v=EYE1Is0pqGY>

Quines estratègies utilitza l'estudiantat amb TM per relacionar-se amb els companys i el professorat?

- ❑ Quan l'entorn desconeix el TM
 - L'ocultació
 - La revelació voluntària
 - La revelació involuntària
- ❑ Quan l'entorn coneix el TM
 - Retraïment social
 - Explicar el TM
 - La cerca de suport
 - L'abandonament educatiu o el canvi de centre educatiu

Quan l'entorn desconeix el TM: l'ocultació

- ❑ No hi ha **tracte discriminatori**
- ❑ Davant **risc**, prefereixen **ocultar-lo**
 - Estratègia: **estigma anticipat**

L'ocultació:

- ❑ L'estigma anticipat **no** és **infundat**
- ❑ És factible perquè el TM sol ser “**invisible**”. Tanmateix:
 - **Sobreesforç** constant
 - Diferents accions
 - Control fràgil

Quan l'entorn desconeix el TM: la revelació voluntària

- ❑ **Motivació** principal: rebre **ajut, suport, recolzament**, etc.
- ❑ Les **revelacions** solen ser **parcials**, no **totals**

La revelació voluntària:

□ Reaccions:

- D'alleugeriment
- De suport
- D'estigmatització

Quan l'entorn desconeix el TM: la revelació involuntària

- ❑ Exemple: impossibilitat d'ocultar el TM
- ❑ L'**ocultació** (total o parcial) no sempre és possible
- ❑ La **revelació involuntària** del TM sol ser **multifactorial**

La revelació involuntària:

□ Factors principals:

- La **simptomatologia**
- El **professorat**
- L'**alumnat**

Quan l'entorn coneix el TM:

- ❑ **Gestionar el TM i les conseqüències del fet que sigui conegut**
- ❑ **Comportaments principals:**
 - **Retraïment social**
 - **Explicar el TM**
 - **Cerca de suport**
 - **Abandonament educatiu o canvi d'estudis/centre**

Com es relacionen el professorat i l'alumnat amb les persones amb TM? La relació amb el professorat

□ Gestió ordinària del TM:

- Gestió orientada:
- Gestió per assaig i error
- Manca de gestió

La relació amb el professorat:

□ Tractes negatius principals:

- Sobreprotecció
- Control
- Indiferència/mateix tracte

La relació amb l'alumnat:

- ☐ Els companys són **iguals**
- ☐ **Més actituds i comportaments estigmatitzadors** per part dels companys
- ☐ **Identificar i no tolerar els comportaments negatius**
- ☐ El **bon tracte** també es dona

La relació amb l'alumnat:

□ **Actituds i comportaments negatius principals:**

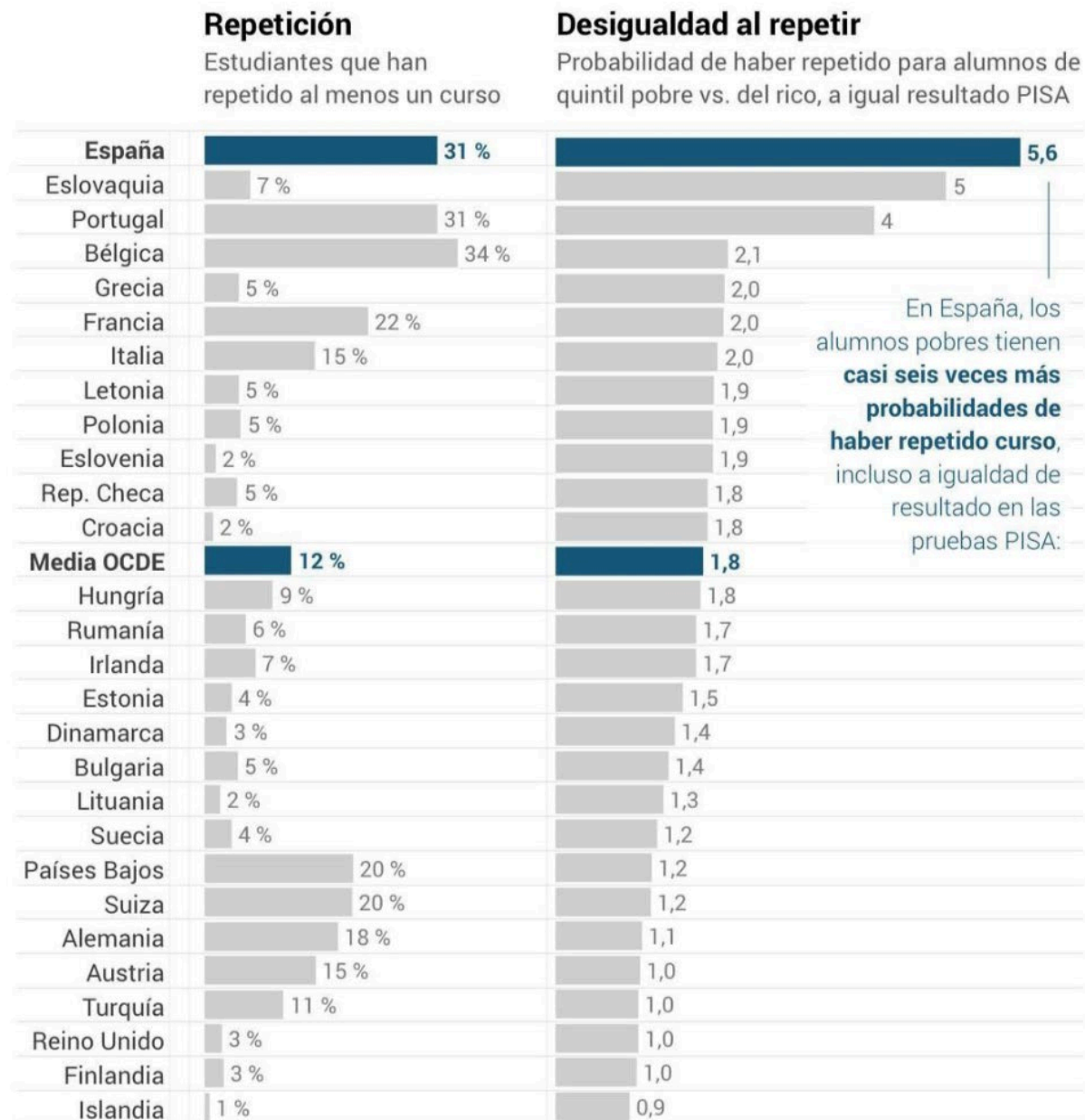
- **L'allunyament o l'evitació**
- **El rebuig**
- **L'escarni** (burles, actituds i comportaments despectius, etc.)
- **Rumors**

2.2 Les barreres de les categories (biològiques, socials, culturals...)

Desigualtat:

➤ L'alumnat pobre té quasi **6** vegades més probabilitat de repetir curs (fins i tot amb igualtat de resultat)

+ problema (actual o potencial) d'SM

Desigualtat:

- Menys recursos (e.g., ASM) vs. més
- Més probabilitat de repetició vs. menys
- Més probabilitat d'abandó vs. menys
- Més probabilitat de transició vs. menys
- Etc.

De quin tipus d'escola venen els estudiants de cada universitat?

Percentatge d'alumnes que accedeixen en universitats públiques segons la titularitat del centre de secundària d'origen.

	Universitat	Privat o concertat ▼	Public
1	UPF	54,35%	43,03%
2	UPC	49,89%	48,43%
3	UB	46,77%	51,5%
4	Total general	40,63%	58,19%
5	UAB	34,22%	63,86%
6	UdL	32,24%	63,77%
7	URV	25,62%	71,12%
8	UdG	21,18%	77,04%

Curs 19/20. Accés a la universitat via Proves d'accés a la Universitat (PAU) o Cicles Formatius de Grau Superior (CFGs).

Font: elcritic.cat • Creat amb Datawrapper

2.3 Les barreres de la desatenció dels hàndicaps

Testimoni:

Fins fa ben poc, estudiava una carrera. El meu TLP té una debilitat especial per les situacions estressants on se m'avalua i se'm jutja. Sabent-ho, vaig decidir comunicar al professorat que, sobretot durant l'època d'exàmens, podia patir crisis. Per fer-ho, vaig fer servir la via oficial: vaig demanar-li un informe a la meva psiquiatra i el vaig portar al Servei d'Atenció a l'Estudiant, que en va elaborar un altre amb consells i suggeriments pedagògics per tal de fer-me la vida més fàcil i evitar que aparegués una crisi [...] El va enviar al cap d'estudis de la meva carrera perquè, tal com marca el protocol de la universitat, l'enviés als meus professors.

Testimoni:

Com he dit, les situacions estressants on se m'avalua atrauen salvatgement el meu TLP. Va arribar l'època d'exàmens i, un dia que en tenia un, vaig patir una crisi. Vaig anar a urgències, on em van atendre i tractar. No em vaig poder presentar a l'examen. [...] el cap d'estudis em deia que s'havia assabentat que no havia anat a l'examen (!), que, si tornava a passar, en cap cas tindria dret a tornar-los a fer, i que tampoc tenia dret, tal com suggereix el meu informe, a fer-los sola. L'alternativa que m'oferia era fer els exàmens a l'aula normal (amb 50 o 60 persones) on se'm permetria d'asseure'm davant sense cap altre alumne al costat o a la fila del darrere [...] quan l'informe explica de manera molt entenedora que fer que la persona se senti assenyalada augmenta el risc de crisi. Ara bé, el missatge anava acompanyat del colofó següent: pots superar aquesta assignatura sense problemes! [...]

Testimoni:

***Al final he deixat la carrera.** Tot i això, no me'n puc estar, d'explicar que a la meua universitat el criteri mèdic no és vinculant, que el respecte per les persones amb problemes de salut mental és completament a les mans de la bondat de cada professor i que la decisió final respecte el benestar d'aquestes persones depèn de l'arbitrarietat i l'autoritat dels diferents caps d'estudis.*

Font: <<https://www.obertament.org/ca/hop/972-soc-la-universitat?b=313>>

Les **barreres** de la **no atenció** als seus **hàndicaps**:

- Falta d'**adaptacions** (no en tenen o, si en tenen, no es compleixen)
 - **Obstacle** per a l'**aprenentatge** i la **participació**
- Falta de **suport**
 - **Obstacle** per a l'**aprenentatge** i la **participació**

Moltes gràcies!

Fundació Drissa

Carrer Santander 1, baixos

17005 Girona

Tel. 972 249344

info@fundaciodrissa.com

www.fundaciodrissa.com

Fundació Drissa

Projecte La Foixarda

*L'atenció educativa a l'estudiantat
amb problemes de salut mental en
l'àmbit universitari: hàndicaps,
barreres, recomanacions i abordatge/
resolució de casos*

Mar Batet Ball-Iloera i Hugo Rovira de Saralegui
5 i 13 de juliol del 2022

Índex:

1a part:

1. La necessitat de l'atenció educativa a l'estudiantat amb problemes de salut mental
2. Les barreres en l'aprenentatge i la participació de l'estudiantat amb problemes de salut mental

2a part:

1. Els hàndicaps en l'aprenentatge i la participació de l'estudiantat amb problemes de salut mental
2. Dificultats i recomanacions per a l'atenció educativa de l'estudiantat amb problemes de salut mental
3. Abordatge/resolució de casos

1. Quins son els hàndicaps en l'aprenentatge i en la participació de l'estudiant amb problemes de salut mental?

- El **desconeixement del problema de salut mental** dificulta directament la intervenció amb aquesta persona des de l'àmbit educatiu.
- La dificultat del **treball en xarxa** així com de mantenir la confidencialitat de la problemàtica dificulta també aquesta intervenció.

- El **desconeixement** dels propis docents de les dificultats relacionades amb les problemàtiques de salut mental → Dificulta la intervenció i genera angoixa en els propis docents.
- **Manca de protocols d'actuació** → gestió del TM a partir de la pròpia experiència.

- Mètode assaig/error → **caure en estereotips.**
- La **por** d'haver de gestionar un moment de crisi és en part sustentada **pels estereotips** que s'atribueixen socialment a les persones amb un TM.

- El principal motiu per revelar el TM és la necessitat de rebre suport.
- En salut mental **no hi ha una “vareta màgica”** que resolgui de manera immediata les dificultats que poden aparèixer.

2. Quines son les dificultats i recomanacions per a l'atenció educativa de l'estudiant amb problemes de salut mental?

2.1 Dificultats/recomanacions associades a l'estigma.

2.2 Dificultats/recomanacions associades a la simptomatologia del TM.

2.3 Altres dificultats/recomanacions derivades del TM i/o de l'afectació de la medicació (efectes secundaris).

2.1 Dificultats associades a l'estigma

- **Aïllament i/o dificultats en les relacions socials**
- **Dificultats en la participació**
- **Autoestima:** Diagnòstic = etiqueta
- **Dificultat en voler revelar el problema de salut mental i en demanar ajuda**

2.1 Dificultats associades a l'estigma

- **Rol de malalt:** La persona que té un TM pot prendre decisions que afecten a la seva vida.
- **Autoestigma:** Condiciona el que un vol i creu que pot fer.
- **Autoexigència:** Massa o massa poca.

2.1 Recomanacions associades a l'estigma

Revisió del propi autoestigma

Revisar quines creences, mites, prejudicis, etc. tenim en relació a les persones amb problemàtiques de salut mental.

La nostra mirada respecte aquesta problemàtica influenciarà en el nostre tracte envers aquestes persones i ajudarà a que nosaltres també les puguem empoderar.

2.2 Dificultats associades a la **simptomatologia** del TM

- Un **síntoma** és un **indicador subjectiu** d'un procés orgànic i/o funcional. Es consideren indicadors.
- **Mateix síntoma → Expressions diferents / diagnòstics diferents**
- **Síntomes comuns en diferents TM.**
- Un TM suposa un **canvi funcional significatiu** en la vida de l'individu.

2.2 Dificultats associades a la **simptomatologia** del TM

- Poden provocar un **comportament social desajustat** (irracional, incomprensible, inusual, etc.).
- També és important entendre que **no és quelcom voluntari**. És quelcom que genera o pot provocar un malestar a qui ho pateix.

2.2 Dificultats associades a la **simptomatologia** del TM

- La simptomatologia dels TM **no** sempre és **permanent**. Quan hi ha un desequilibri, solem parlar de **descompensacions** o de **crisis**.
- **L'aparició** (o canvis d'intensitat) **de la simptomatologia no és aleatòria**.

2.2 Dificultats associades a la **simptomatologia** del TM

- **Alteracions del pensament:** deliris, idees obsessives i idees sobrevalorades.
- **Alteracions del llenguatge:** Alògia, parla distreta, incoherència, il·logicitat, etc.
- **Alteracions de l'estat anímic:** alegria i/o tristesa patològica, ansietat patològica, apatia, etc.
- **Alteracions sensorialmentives:** Errors o enganys perceptius (al·lucinacions).

2.2 Recomanacions associades a la **simptomatologia** del TM

Pautes d'actuació general quan apareixen símptomes:

El professorat ha d'intentar esbrinar perquè la persona actua així:

- Valorar **com és** la conducta i **quan** es produeix.
- Valorar els **antecedents** de la conducta.
- Valorar les **conseqüències** de la conducta.

2.2 Recomanacions associades a la **simptomatologia** del TM

Pautes d'actuació general quan apareixen símptomes:

Antecedents: En quina situació es produeix:

- Què feia en aquell moment? (tasca)
- On estava? (lloc)
- Estava sol o en grup? (característiques de l'entorn)

2.2 Recomanacions associades a la **simptomatologia** del TM

Pautes d'actuació general quan apareixen símptomes:

Conseqüències:

Quines conseqüències té la persona:

- Grau de malestar? Patiment/angoixa → **Intervenció**
- Repercuteix a l'aula? Repercussió → **Intervenció**

2.2 Recomanacions associades a la **simptomatologia** del TM

Pautes d'actuació general quan apareixen símptomes:

Intervenció:

- **Parlar-ho** en un espai que pugui garantir la privacitat i confidencialitat.
- Oferir-li **ajuda** que necessita segons la seva consciència del TM o del que li està passant.

No abordar directament el símptoma.

2.2 Recomanacions associades a la **simptomatologia** del TM

Pautes d'actuació general quan apareixen símptomes:

Intervenció:

- Oferir-li **ajut extern**.
- Respectar la **confidencialitat** del problema **EXCEPTE** en casos en què la persona manifesta tenir ideació suïcida o manifesta la voluntat de fer mal a algú altre.

2.2 Recomanacions associades a la **simptomatologia** del TM

Tècniques en situació de crisi

- 1. Avisar al 112** (si és amb agitació, hi ha un rebuig a la comunicació i a rebre ajuda) o a la família o als representants legals de l'alumne.
- 2. Actuacions durant el període d'espera d'arribada del 112 o de la família**
 1. Entorn segur.
 2. Només una sola persona parla amb l'alumne/a.
 3. No envair el seu espai.

2.2 Recomanacions associades a la **simptomatologia** del TM

Tècniques en situació de crisi

3. Actuacions durant el període d'espera d'arribada del 112:

4. No perdre de vista la conducta no verbal i els gestos que puguin indicar perill.
5. Preguntar-li si necessita alguna cosa (p.e.: un got d'aigua).
6. Escolta activa, empàtica i comprensiva.

4. Avisar a la família o representants legals en el cas que encara no s'hagi fet.

2.2 Recomanacions associades a la **simptomatologia** del TM

Intervenció davant la revelació voluntària del TM

- **Agrair** la confiança.
- Garantir-li que aquesta informació és **confidencial**.
- **Informar** a l'estudiant dels serveis dels que disposa que el poden ajudar.
- **Respectar la seva decisió** però intentar treballar amb el fet de que es vinculi.

Com? Des del vincle, la confiança, etc.

2.2 Recomanacions associades a la **simptomatologia** del TM

Empatia

Mostrar empatia pel malestar que la persona pot estar experimentant

Intentar comprendre el seu malestar

Comprensió (≠ validació com si fos real) → Vincle

2.2 Recomanacions associades a la **simptomatologia** del TM

Límits

Hi ha conductes que poden suposar ser inadequades en el context universitari, de l'aula, del grup, etc.

Cal tractar aquestes conductes problemàtiques des dels límits però també des del vincle i oferint l'ajuda que estigui a les nostres mans.

2.2 Recomanacions associades a la **simptomatologia** del TM

Comunicació

Tenir en compte com ens comuniquem (verbal i no verbalment).

Persones amb un TM → + susceptibilitat.

Intentar evitar fer ironies i/o bromes a aquestes persones si no son des de la confiança.

2.2 Recomanacions associades a la **simptomatologia** del TM

Comunicació

Principis per tenir una comunicació afectiva (I):

- Tenir les idees clares
- Donar missatges clars
- Evitar distraccions
- Escolta activa i empàtica

2.2 Recomanacions associades a la **simptomatologia** del TM

Comunicació

Principis per tenir una comunicació afectiva (II):

- Expressar coses positives.
- Expressar crítiques d'una manera constructiva.
- Assegurar-nos de que l'altra persona ens ha entès.

2.3 Altres dificultats associades al propi TM i/o als efectes de la medicació

- Alteracions hàbits de **son; fatiga i manca d'energía.**
- Poca “connexió” amb el seu cos físic.
- **Problemes per assistir** a classe pels efectes secundaris de medicaments (somnolència, trastorns gastrointestinals, etc.) o per assistir a proves d'avaluació importants (**tensió**) o bé per ingressos o crisis.
- Necessitat de **sortir de la classe.**

2.3 Altres dificultats associades al propi TM i/o als efectes de la medicació

- **Incapacitat d'autonomia**, necessitat de **validació** externa freqüent (correus i/o tutories freqüents).
- Dificultats d'**atenció** , **concentració** i **memòria**.
- **Ideació suïcida**, **autolesions**.
- Dificultats en les **relacions interpersonals**.

2.3 Altres dificultats associades al propi TM i/o als efectes de la medicació

- Dificultats en la **gestió emocional**. Poca tolerancia a la **frustració; impulsivitat**.
- Problemes en la **motivació** envers els estudis (i altres).
- Dificultats en l'**autoconeixement en relació a l'aprenentatge**, en **orientar-se a una fita** i en el **mètode d'estudi**.

2.3 Altres dificultats associades al propi TM i/o als efectes de la medicació

- Dificultats en **demanar ajuda** i en **aprofitar els recursos** que tenen a l'abast (accions).
- Dificultats en la **consciència** i **expressió emocional**.
- **Tendència a l'anticipació**/prevenció vs. Imprevistos/espontaneïtat, etc.
- **Susceptibilitat** a les crítiques, ironies (les poden considerar burles), etc.

2.3 Recomanacions envers les altres dificultats associades al propi TM o als efectes de la medicació

1. Escoltar a l'estudiant i donar-li informació

- Servei de Suport Psicopedagògic (adaptacions en cas de diagnòstic) -> responsable acadèmica del programa UdL x Tothom -> RAIC -> Professorat.
- Servei d'atenció Psicològica (SAP).

2.3 Recomanacions envers les altres dificultats associades al propi TM o als efectes de la medicació

2. **Establir contactes periòdics** per evitar l'aïllament social que poden tenir alguns estudiants així com per valorar el desenvolupament de l'estudiant en l'assignatura.
3. **Evitar situacions en les que l'estudiant es pugui sentir incòmode o insegur** davant els companys (p.e.: fer-li algun tipus de broma, etc.).

2.3 Recomanacions envers les altres dificultats associades al propi TM o als efectes de la medicació

4. **Evitar ironies** per no causar malinterpretacions (casos de TEA, susceptibilitat).
5. **Es poden pactar certes actuacions a l'aula davant de diferents problemes** (p.e.: atacs d'angoixa, autolesions, etc.).

2.3 Recomanacions envers les altres dificultats associades al propi TM o als efectes de la medicació

6. **Acceptar i buscar la manera en què l'estudiant pugui seguir el curs tot i les absències.**
7. **Intentar seguir un índex o una planificació en les classes,** així com no fer modificacions de dates de tasques avaluatives.

2.3 Recomanacions envers les altres dificultats associades al propi TM o als efectes de la medicació

8. Adaptacions

- Flexibilització en entregues de treballs.
- Adaptacions en algun tipus d'avaluacions (treballs en grup, exposicions orals, etc.).
- Més temps per fer els exàmens, fer els exàmens en una aula apart.
- Permetre a la persona sortir de l'aula sense permís si ho necessita.

RESUMINT...

1. Situeu-vos

- ✓ Docents/tutors/etc. ≠ psiquiatra, psicòleg, psicopedagog, etc.

2. Intervenció (**ALERTA:** coneixeu bé i actualitzadament els serveis/circuit/protocols de la universitat)

1) Escolta

2) Informació o orientació/derivació als serveis d'atenció a l'alumnat especialitzats interns o de la universitat (SSP o SAP)

3) Coordinació (SSP/RAIC, SAP, etc.)

3. Supòsits principals:

A) Se'ns adreça un estudiant amb un problema d'SM

1. Amb diagnòstic i hàndicaps: orientar/derivar SSP i coordinar-nos-hi. Informar SAP.
2. Sense diagnòstic i hàndicaps: orientar/derivar SAP (en cas de TM/TMG, orientarà/derivarà a serveis externs públics o privats). Informar SSP (si el cas és greu, orientar/derivar SSP per adaptacions excepcionals i coordinar-nos-hi)

B) Creiem que un estudiant pot tenir un problema d'SM (possibles **senyals:** comportaments inusuals, pitjor rendiment acadèmic, absentisme, dificultats participació, etc.)

- Orientar/derivar SAP. Si revela PSM/TM/TMG, com supòsit A

3. Abordatge / resolució de casos pràctics

Moltes gràcies!

Fundació Drissa

Carrer Santander 1, baixos

17005 Girona

Tel. 972 249344

info@fundaciodrissa.com

www.fundaciodrissa.com

